

Vägledning för beräkning av bygg-, anläggnings- och rivningsavfall

Version 3.0 - 2025.11.19

Miljöförvaltningen
i Stockholm

Styrande dokument

- Miljöprogram 2030 – Målområde 5 "Ett resurseffektivt och cirkulärt Stockholm"
- Klimathandlingsplan 2030
- Avfallsplan 2025-2030

Ansvarig för vägledningens aktualitet

Miljöförvaltningen Stockholm

Fastställd av

Centrum för cirkularitet, i samarbete med representanter för stadens byggande bolag och förvaltningar.

Datum

2025.11.19.

Frågor?

funktion.mhn.energioklimat@stockholm.se

Exceldokument för uträkningshjälp finns tillgängligt.

Innehåll

1	Inledning	4
1.1	Om vägledningen	4
1.2	Syfte	4
1.3	Avgränsning mark-fraktioner	6
2	Redovisning	6
3	Vägledning för beräkning av nyckeltal	7
3.1.	Utgångspunkt för alla beräkningar: "Total mängd bygg-, anläggnings- och rivningsavfall"	7
3.2.	Nyckeltal "Mängd byggavfall (kg/m ² BTA)"	7
3.3.	Nyckeltal "Sorteringsgrad för materialåtervinning"	8
3.4.	Nyckeltal: "Andel återvinning vs. deponi %"	9
3.5.	Nyckeltal: "Andel återbruk per produktgrupp"	10
3.6.	Nyckeltal: "Andel återbruk vid rivning/demontering"	11
	Bilaga 1: Fraktioner som ofta ger upphov till frågor	12

1 Inledning

1.1 Om vägledningen

Samtliga Stockholms stads verksamheter har genom Miljöprogram och Klimathandlingsplan mål om att minska sitt klimatavtryck. Bolag och förvaltningar bör följa upp bygg- och anläggningsprojektens avfallsmängder och verka för att avfallet minskar över tid.

Denna vägledning vänder sig till miljöansvariga och projektstöd inom bygg-, anläggnings- och rivningsprojekt som vill sammanställa statistik och beräkna nyckeltal för både intern- och extern rapportering mot staden.

Till vägledningen finns uträkningshjälp i form av ett kalkylblad med titeln ”**Mall för bygg- och rivningsavfall**”.

Ytterligare hjälp kring information om hanteringen av fraktioner som ofta leder till frågor hittas **bilaga 1**.

1.2 Syfte

Behovet av ökad cirkularitet i bygg- och anläggningsbranschen beskrivs närmare i flera av Stockholms stads styrdokument inom miljö- och klimatområdet.

Miljöprogram 2030

- Mål 5.1: *Hållbar konsumtion och effektiv resursanvändning* och
- 5.2: *Cirkulära kretslopp av resurser*.

Förbättrad avfallsstatistik är nödvändig både för att följa måluppfyllnad och för att rikta förebyggande insatser rätt.

Klimathandlingsplan 2030

För att uppfylla stadens beslutade mål behöver jämförbarheten för avfallsstatistik öka, både mellan likartade projekt och mellan bolag och förvaltningar. Där det finns gemensamma nyckeltal eller indikatorer behöver dessa beräknas på samma sätt. Två åtgärder i klimathandlingsplanen fokuserar på detta:

- Åtgärd 4.15a: *Ta fram metod för uppföljning av mängden byggavfall*
- Åtgärd 4.15b: *Implementera metod för uppföljning av mängden byggavfall*

Framtagandet av denna vägledning uppfyller 4.15a. Därmed kan bolag och förvaltningar använda sig av tillvägagångssättet för att uppfylla den följande åtgärden.

Avfallsplan 2025–2030

Vägledning kan användas för att beräkna de tre indikatorer som finns i avfallsplanen.

Lagstiftning

Miljöbalkens (1998:808) tillämpning hänvisar till god resurshushållning, där återanvändning och återvinning ska *främjas så att kretslopp uppnås*.

Dotterbolagen inom koncernen Stockholms Stadshus AB omfattas av CSRD/ESRS och EU-taxonomin från år 2027, vilket innebär att data för avfall som uppstår i dotterbolagens verksamheter behöver rapporteras.

Bolag och förvaltningar är enligt Naturvårdsverkets definition verksamhetsutövare. Därmed ingår ett juridiskt ansvar att planera och säkerställa att avfall som uppkommer vid anläggnings, bygg- eller rivningsverksamhet tas om hand på lämpligt sätt.¹

Entreprenören har redovisningsplikt mot byggaktören och omfattas av avfallsförordningens (2020:614) lagkrav på att sortera minst sex fraktioner separat från varandra. För att uppnå både nationella samt stadens mål inom området bör krav ställas på ytterligare fraktioner för utsortering av avfallet.

Farligt avfall och avfall till deponi är kostsamt att hantera och byggaktören² har ett omfattande ansvar enligt både miljö- och arbetsmiljölagstiftning att följa upp att fraktionerna hanterats korrekt.

Branschpraxis

Det finns också ett stort värde i att bolag och nämnder gör på samma sätt som andra jämförbara organisationer och därmed både följer och kan vara med och forma branschpraxis. Redan 2007 tog Kretsloppsrådet fram riktlinjer för byggsektorns avfallshantering. Byggföretagen, då under namnet Sveriges Byggindustrier, tog senare över förvaltningen av riktlinjerna och ansvarar sen dess för deras uppdatering. Denna vägledning är baserad på Byggföretagens arbete.

¹ [Naturvårdsverket - Hantering av bygg- och rivningsavfall](#). Se fliken *Byggherre*.

² Tidigare kallad ”byggherre”.

Lärdomar från framgångsrika projekt visar även på andra mervärden av kontinuerlig uppföljning av miljö- och avfallsfrågor i byggentreprenader. Kvalitetsbrister och underleverans mot ställda krav i upphandling är kostsamma för beställaren, oavsett var de uppstår. Tidig information på byggarbetsplatsen kring hantering av resurser till återbruk, uppföljning av sortering och tydliga rutiner för löpande sammanställning av statistik säkerställer renare fraktioner. Insamling av mottagningsbevis från mottagningsanläggningar främjar sundare konkurrens i branschen och minskar risken för olaglig dumpning.

Insamlingen av statistik från bygg- och anläggningsavfall försvåras av att olika avfallsleverantörer använder olika koder för avfall och att det för varje projekt krävs manuell sammanställning för att beräkna statistik från entreprenadprojekten. Resultatet är att jämförbarheten är dålig, både internt mellan projekt och mellan verksamheterna inom staden.

Digital uppföljning av avfallstransporter genom branschinitiativet BEAst kan motverka några av de nämnda problemen ovan med felaktiga koder eller försenad rapportering.

1.3 Avgränsning mark-fraktioner

Två fraktioner från markarbeten kan ge uppkomst till betydande mängder avfall.

- Avfall från mark (jord, sten samt muddermassor) och
- Konstruktioner i mark (exempelvis pålar, spont m.m.)

Enligt Miljöförvaltningens bedömning ingår även schaktmassor eller asfalt som undantag.³

Dessa mängder bör följas upp separat för projektens kostnadskontroll, men räknas inte med i något av nyckeltalen, i enlighet med Byggföretagens bedömning. Detta är även i linje med EU-taxonomin.⁴

2 Redovisning

Redovisnings görs per slutfört projekt det kalenderår som entreprenaden avslutas. När statistik för de enskilda projekten finns tillgängliga kan bolagets totala avfall från bygg-, anläggning, ombyggnad- och rivningsarbeten räknas ihop.

³ Resultat från remissrunda med bolag och förvaltningar 2025.11.17.

⁴ Byggföretagen (2025): Bilaga 22 (2023): Nyckeltal för bygg- och rivningsavfall samt återbruk. Avsnitt 2.4, samt tabeller 3 & 4.

Beloppsgränser

Ombyggnads- och rivningsprojekt kan variera i storlek och omfattning, men en lämplig längsta gräns för vilka projekt som ska omfattas av redovisningskrav bör fastställas inom varje bolag och förvaltning.

Bolagens bedömning av beloppsgränser och vilka kategorier som omfattas (rivning, ombyggnad och nyproduktion) ska meddelas Stadshus AB i och med CSRD-rapportering.

Enligt miljöförvaltningens bedömning kan alla projekt med en budget under 10 miljoner exkluderas.

3 Vägledning för beräkning av nyckeltal

3.1. Utgångspunkt för alla beräkningar: ”Total mängd bygg-, anläggnings- och rivningsavfall”

Ingår i beräkningen

Alla fraktioner som uppstått och hanterats av entreprenör och avfallsmottagare fram till projektets slut.

Hur fraktionerna ska beräknas utgår ifrån Byggföretagens riktlinjer för resurs- och avfallsriktlinjers basnivå.⁵

3.2. Nyckeltal ”Mängd byggavfall (kg/m² BTA)”

Hur beräknas det?

Använd resultatet för total mängd från föregående uträkning.

Total mängd avfall i kg divideras med antal kvadratmeteryta per BTA. BTA står för BruttoTotalArea⁶ ⁷ och mäts i kvadratmeter. Siffran ska överensstämma med slutgiltiga uppgifter om BTA vid slutredovisning av projektet.

⁵ Byggföretagens resurs- och avfallsriktlinjer vid byggande och rivning 2025, kap 5 & 6.

⁶ [Boverket: Centrala begrepp i exempelsamlingen](#)

⁷ Mätregler för BTA (bruttototalarea) i svensk standard SS021052, exkl. garageyta ska användas.

Ingår inte i beräkningen

- Återbruk av byggmaterial (inte avfall).
- Återtag av spill (inte avfall).
- Farligt avfall.
- Mark- och schaktarbeten.
- Bodsopor (kommunalt avfall).

För rapportering i ILS av obligatorisk nämndindikator

Alla årets avslutade projekt beräknas var för sig. Därefter beräknas ett genomsnitt av samtliga projekten. Miljöförvaltningen inhämtar underlag för uppföljning av avfallsstatistik per projekt, antingen i framtagna mall eller annat uträkningshjälpmedel t ex. kalkylblad.

3.3. Nyckeltal ”Sorteringsgrad för materialåtervinning”

Även kallat ”70%-målet”. Nyckeltalet kan även användas för att beräkna **Avfallsplanens** nämnd- och bolagsindikator för **”Materialåtervinningsgrad för bygg- och rivningsavfall”**.

Tre alternativ finns tillgängliga enligt Byggföretagen.⁸ Två av dem (nr. 2 & 3) fokuserar på den rådighet som byggaktören och entreprenören har i att sortera ut på byggarbetsplatsen. Det är känt i branschen att även rena, utsorterade fraktioner ibland omklassas och skickas till annan behandling än tänkt, exempelvis plastemballage till förbränning. För att behålla motivationen på byggarbetsplatsen har vi valt att följa mål 2.

Hur beräknas det?

Projektets totala mängd icke-farliga avfall räknas ihop (100%). Därefter görs en summering av den del som gått till återvinning/energiåtervinning/förbränning som divideras med totalen. Resultatet ger projektets sorteringsgrad för materialåtervinning. *Se vägledning för ytterligare detaljer.*⁹

Ingår i beräkningen

- Återvinningsfraktioner:

⁸ Byggföretagen (2025). Bilaga 22 (2023): Nyckeltal för bygg- och rivningsavfall samt återbruk. Tabell 1.

⁹ Byggföretagen (2025): Bilaga 22 (2023): Nyckeltal för bygg- och rivningsavfall samt återbruk. Mål 3.1.2.

- ”Förberedelse för återanvändning, samt återfyllnad” räknas in. Relevant för t ex. återfyllnad av massor.
- Särskilt utsorterade fraktioner som täcks av undantag^{10 11} men som sorterats ut i syfte att materialåtervinna materialet får räknas in.
- Träfraktion (”ren” – inte i syfte att eftersorteras).

Ingår inte i beräkningen

- Återbruk (inte avfall).
- Återtag av spill (resurser, inte avfall).
- Felbeställningar (resurser, inte avfall).
- Farligt avfall.
- Dispensfraktion *Blandat avfall för eftersortering* räknas inte som utsorterat för materialåtervinning vid källan/byggarbetsplatsen. Inkluderar då:
 - Brännbart avfall
 - Deponi.
- Bodsopor (kommunalt avfall).

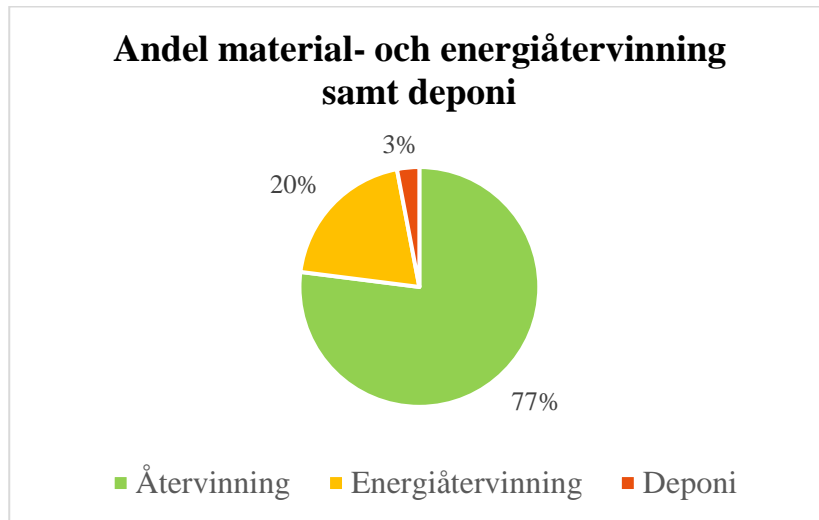
3.4. Nyckeltal: ”Andel återvinning vs. deponi %”

Deponifraktioner är kostsamma, både för miljön och projektekonomin. Mängden material som går till deponi och energiåtervinning (förbränning) ska enligt lagstiftning minska jämfört med återvinningsfraktioner högre upp i avfallstrappan. Dessa följs upp i detta nyckeltal.

¹⁰ Avfallsförordningen 2020:614 §19.

¹¹ Se *Byggföretagens vägledning (2023)*, [Lansering av nya resurs och avfallsriktlinjer](#), 32 minuter in). Hänvisning till dåvarande. enligt NFS 2020:7 4 § 1p p (t ex. fönster, som är svåra att ta isär).

Figur 1: Illustration: i procent % (fiktivt projekt)

3.5. Nyckeltal: "Andel återbruk per produktgrupp"

Nyckeltal för återbruk riskerar att inte visa en rättvisande bild om de beräknas som andel av total mängd produkter. Att beräkna andel per produktgrupp i procent % kan vara ett lämpligt sätt att följa upp återbruk i projekt eller inom förvaltningen.

Efter hand som intern statistik finns att tillgå kan nyckeltalet utvecklas.

Hur beräknas det?

Andel av en viss produktgrupp som är återbrukad och byggs in i byggnaden, av total mängd inom den produktgruppen.

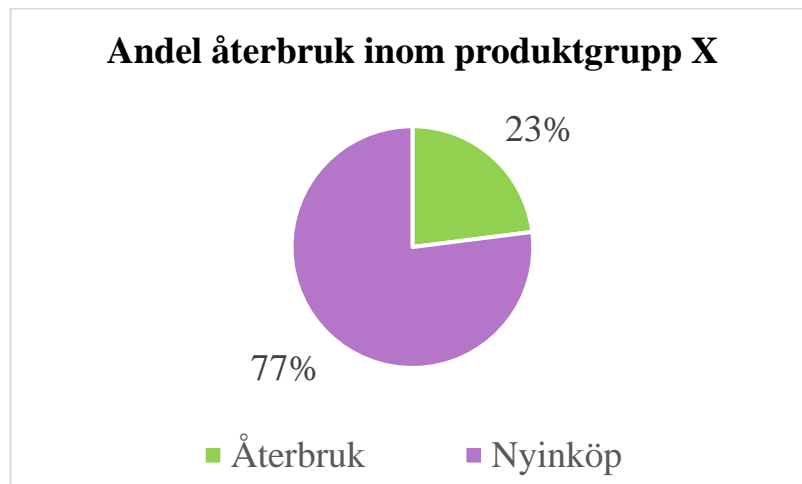
Nyckeltalet för återbruk kan antingen räknas inom projekt, förvaltningsområde eller inom förvaltningen i stort.

Uppföljningsenhet bestäms per produktgrupp: vikt, antal eller volym. Viktigt är att göra en intern rutin, tydligt redovisa enhet och att vara konsekvent.

Räknas inom enskild produktkategori, t ex.:

- Belysningsarmaturer (inomhus, utomhus, korridorer- och/eller trapphus)
- VVS-underekategorier (WC-stolar, tvättställ osv.)
- Takplattor (inner- eller yttertaksplattor)
- Dörrar (källare, inom bostäder, ytterdörrar) osv.
- Fyllnadsmassor, mark- och schakt
- ...andra kategorier

Figur 2: Illustration av andel återbruk

3.6. Nyckeltal: "Andel återbruk vid rivning/demontering"

Bolag och förvaltningar behöver öka andelen återbruk i projekten. Rivningar ska i största möjliga mån undvikas, och när så sker bör krav på demontering ställas och material tas omhand och möjliggöras för återbruk. Återbruksinventeringar ska genomföras enligt lagkrav i PBL och redovisas i samband med rivningslov med fokus på att identifiera produkter och material som kan återbrukas, internt eller externt.

Hur beräknas det?

Antal kg byggprodukter från rivning som möjliggörs för återbruk och därmed undgår att bli avfall utav antal kg totalt (icke-farligt bygg- och rivningsavfall + antal kg byggprodukter till återbruk).

Bilaga 1: Fraktioner som ofta ger upphov till frågor

Kategori	Uppdelning i ev. underfraktioner	Kommentar, vägledning
Återbruk	Resurs, inte avfall	Att en produkt eller en komponent som inte är avfall används igen för att fylla samma funktion som den ursprungligen var avsedd för. (Miljöbalken 15 kap. 2 §) ¹² På byggarbetsplatsen ska det finnas rutiner för att undvika att resurser skickas som avfall.
Produkt	Resurs, inte avfall	Kemikalielagstiftning ska beaktas.
	Restprodukt	Se Naturvårdsverkets vägledning. ¹³
	Spill	Med spill avses avfall som uppstår i form av överblivet material från måttanpassning. ¹⁴ Undersök om det finns insamlingsystem, likt <i>Golvbranschens återvinning av installationsspill</i> . ¹⁵
	Biprodukt	Se Naturvårdsverkets vägledning. ¹⁶
Lastpallar EU-märkta	Inte avfall	Ingår i retursystem.
Farligt avfall	Bl.a. material innehållande farliga ämnen, aerosoler,	Samlas in separat och omfattas av egen lagstiftning.

¹² [Byggföretagen \(2025\). Bilaga 22 Nyckeltal för bygg- och rivningsavfall samt återbruk 231127](#)

¹³ Naturvårdsverket: [Avfall eller biprodukt \(naturvardsverket.se\)](#)

¹⁴ [Kretsloppsrådets riktlinjer/Byggföretagen 2025](#). Se definition s. 19.

¹⁵ [Golvbranschen - Golvåtervinning för installationsspill](#)

¹⁶ Naturvårdsverket: [Avfall eller biprodukt \(naturvardsverket.se\)](#)

	elektronikskrot, oljor, färg- och spackelrester.	Rapporteringsplikt till Naturvårdsverket sedan 2020.
Deponi		Hantering som deponi är förbundet med stora kostnader.
Bygg- och rivningsavfall		
Mineraliska massor	Olika underkategorier	<ul style="list-style-type: none"> • Betong och rivningsbetong • Tegel, lättbetong och minerit • Mur-/putsbruk, kakel, klinker och porslin • Leca och skumglas ¹⁷
JBlandat avfall	Avfall för eftersortering på annan plats efter godkänd dispens	Deluträkning i procent. ¹⁸ Kostsam fraktion, ska undvikas.
Brännbart avfall	Definitionen av brännbart avfall finns inte längre kvar i avfallsförordningen ¹⁹	Kan beskrivas som avfall som inte är deponiavfall och som inte sorterats ut för materialåtervinning enligt 2 kap 2 § avfallsförordningen.
Trä	Kan sorteras i rena fraktioner.	Möjligt att både återbruka (säljas) och återvinnas (energiåtervinning)
Plast	Kan innehålla olika delfraktioner, bl.a. ”rena” material av endast ett materialslag	<ul style="list-style-type: none"> • Möjligt att sälja som resurs • Möjligt att återvinna
Mineralull		Kan återtas av materialföretag – specificera hantering i statistik
Lastpallar - engångs	Emballage	Säkerställ att de inte ingår i retursystem.

¹⁷ Olika avfallsentreprenörer hanterar denna olika – antingen här eller mineralull-glasull?

¹⁸ Energiåtervinning X%, energiåtervinning X%, deponi X%.

¹⁹ [Byggföretagen \(2025\). Definition, s. 19.](#)

”Skrymmande”	”För stort” för att passa in i kärl/container/säck som vanligtvis används.	Avfall som på grund av sin storlek kräver särskild insamling (1 kap. 4 § avfallsförordningen).
Rivningsavfall	Inkl. ombyggnad/ändring	Alla rivningsarbeten (både hel byggnad eller en del av en byggnad), utrivning i samband med ändringsarbeten (om- och tillbyggnad) och underhåll benämns som rivning. I lagstiftningen saknas en definition av begreppet rivning ²⁰
Avfall från markarbeten		
Trädgårdsavfall	Jord, sten, buskar	Säkerställ att fraktionen hamnar rätt och inte ingår i bygg- och rivningsavfallet
Mark- och schaktmassor	Kan delas in i flera underkategorier	Undantas vid beräkning av nyckeltal.
	Berg	Återfyllnadsmassor som inte skickas på deponi.
	Förorenade massor	Kan i vissa fall återanvändas inom entreprenaden eller i en annan entreprenad. Massor kan efterbehandlas och deponi undviks. Provtagning och tillståndsansökan krävs för rätt hantering.

²⁰ [Byggföretagen \(2025\). Definition rivning, s. 19.](#)